א מיי׳ פי״ד מהלכות

גזילה ואבידה הלי

סמג עשין סי' עד טוש"ע ח"מ סי' רסב סעיף ג: ב ג מיי' פ"א מהלכות

יפ"ד מהל' נניבה הל'

סמג עשיו על טוש"ע ח"מ

מי שנה סעיף א: טי שמה שפיף מ. ד ה מייי פט"ו מהלי גזילה ואבידה הלי ח

ועייו בכסף משנה סמג

עשין עד טוש"ע ח"מ סי רסב סעיף ג: ר מיי׳ שם פי״א הלי ז

טוש"ע ח"מ סי' רנט

סעיף ג: ב ז מיי' פ"א מהלכות

מתנות עניים הל' יא: "ג ח מיי' פ"ג מהלכות

מעשר הלכה כא:

יד ט מיי׳ שם הלי כד ופט"ו מהלכות גזילה ואבידה הלי טו טוש"ע

מ"מ סי׳ רס סעיף ו:

גזילה ואבידה הל' ח

יאוש שלא מדעת אביי אמר לא הוי יאוש

ורבא אמר הוי יאוש בדבר שיש בו סימן

כולי עלמא לא פליגי דלא הוי יאוש ואף

על גב דשמעיניה דמיאש 6 לסוף לא הוי

יאוש דכי אתא לידיה באיםורא הוא דאתא

לידיה דלכי ידע דנפל מיניה לא מיאש

מימר אמר סימנא אית לי בגויה יהבנא

םימנא ושקילנא ליה בזומו של ים ובשלוליתו

של נהר אע"ג דאית ביה סימן רחמנא שרייה

כדבעיגן למימר לקמן כי פליגי בדבר שאין בו סימן אביי אמר "לא הוי יאוש דהא לא

ידע דנפל מיניה רבא אמר הוי יאוש דלכי

ידע דנפל מיניה מיאש מימר אמר סימנא

לית לי בגויה מהשתא הוא דמיאש (סימן

פמג"ש ממקגמ"י ככסע"ז) תא שמע פירות

מפוזרין הא לא ידע דנפל מיניה הא אמר

רב עוקבא בר חמא הכא במכנשתא (יי דביזרי

עסקינן דאבידה מדעת היא ת"ש מעות

מפוזרות הרי אלו שלו אמאי הא לא ידע

דנפל מיניה התם נמי כדרבי ⁶יצחק דאמר באדם עשוי למשמש בכיסו בכל שעה

ושעה יהכא נמי אדם עשוי למשמש בכיםו בכל שעה ושעה ת"ש עיגולי דבילה וככרות

של נחתום הרי אלו שלו אמאי והא לא ידע

דנפל מיניה התם נמי ואן יאגב דיקירי מידע

ידע בהו ת"ש ולשונות של ארגמן הרי אלו

שלו ואמאי הא לא ידע דנפל מיניה התם

נמי האגב דחשיבי משמושי ממשמש בהו

וכדרבי יצחק ת"ש יהמוצא מעות בבתי

כנסיות ובבתי מדרשות ובכל מקום שהרבים

מצויין שם הרי אלו שלו מפני שהבעלים

מתיאשין מהן והא לא ידע דנפל מיניה אמר

רבי יצחק אדם עשוי למשמש בכיסו בכל

ל) ב"ק קיח:, כ) תענית ו:

רש"ל אתיגדא וכ"ה בערוך ערך נמש, ד) ס"א קלילות

כ"ל כ"ל דוימל. ו) ומום׳

דכתובות פ"ח], ז) [לקתן כג.], ח) [שמות כד],

ט) ודף כב:ז. י) גי׳ רש״ל

מ"גו. ל) וחפשנו בפ׳

האומר דגיטין ולא מלאנו

אר בפ׳ ר׳ ישמעאל דמנחות

סו: משמע כן ואולי ל"ל בפ׳

העומר בעי"ן והיינו פ' ר' ישמעאל הנ"ל דכל הפרק

שרגילים הפוסקים לכנות

פרק אחהו נשך בשם פרק הרבית ולכאורה ל"ע על

התוס' שהולרכו לדקדק מן הגמ' והלא משנה שלימה

היא פ"ד ממס' פאה מ"ח ואפשר לומר שהתוספות

רצו לאשמועי רבותא טפי

שאפי היה תחלת גידולו

ביד הקדש אפ״ה חייב אם

פדאו קודם מירוח והא לא

שגדל ביד הדיוט ואח"כ

הנ"ל משמע דאפי׳ גדל ביד

הקדש נמי חייב אם פדאו הקדש נמי חייב אם פדאו

קודם מירוח וחילוק זה בין

הקדש כעין זה מלינו גבי

מירוח הנכרי ודוק. העתק מחלופי גרסאות],

הגהות הב"ח

(א) גמ' דמיאש לבסוף

לא: (ב) שם במכנקתא

דבי דרי עסקיק: (ג) תום' ד"ה ת"ש וכו'

שהרבים מלויין שם. נ"ב ע"ל דף כד ע"ח:

גליון הש"ם

גם' מעיקרא איאושי. קשה לי הא גם לעניים

. הטנים יש להם חלה ומקרי

יאוש שלא מדעת כדלקמן

לף כב ע"ב ועיין בתוס'

ב"ב דף קמג ע"ב ד"ה ואם

הגהות הגר"א

(א) גם' אגב דיקירי. נ"ב גירסת הרא"ש דחשיבי

כיון דמידי דמיכל נינהו

וכן מחרוזות וחתיכות וכן בלשונות אבל גחי ואניצי

כתב משום דיקירי ולא

פריד גמ' מכריכות משום

דהתם דרך הינוח וטעמא אחרינא להו ועי' תוס'

(ע"א) ד"ה אלו כו' (ע"א) ר"ה אלו כו' (ועמ"ש רבינו בח"מ סי

:(ס"ב ס"ק ו

מוסף רש"י

כל אדם. 'אפילו העשירים

אחריו שמכאן ואילך פוסקין שאר עניים מללקוט (שם).

: עסקינן

החדיש אבל מפרח

מיירי בדיני עומר

דלבי נפל מיניה לא מיאש. ואע"ג דהשתא מיאש אקראי בעלמא בו'. תימה כיון דכבר הקשה ממתני' דמעות מפוזרות אמאי פריך

> דברייתה אלימה ליה להקשויי דמשמע דבכל ענין הרי אלו שלו אע"ג דאיכא סיתן מדמוקי טעמא (ג) שהרבים מלוייו שם ומשמע נמי אע"ג דכשוה הגביה עדיין היה בעל אבידה בבית המדרש ולא ידע שנפל מיניה:

ופשורות ממעשר. במס׳ פאה (פ"ח מ"ו) מוכח דוקח

בהפקיר קודם גמר מלאכה פטור מן המעשר אבל אם הפקיר לאחר גמר מלאכה שנתחייב כבר במעשר אין בכך כלום וה"ג מיירי קודם גמר מלאכה שלא נתייבשו עדיין כדמוכח בבילה פרק המביא (דף לד:) דתאנים העומדין לשוטחן בשדה ולעשות מהן הציעות לא נגמר מלאכתן למעשר עד שיתייבשו ואפילו זכה בהן המוצא קודם שיתייבשו פטורות מן המעשר כדאמרינן בב"ק (דף כח.) המפקיר כרמו והשכים בבקר ובלרו פטור מן המעשר וגבי הקדש אינו כן שאם הקדים קודם גמר מלאכה ונפדה קודם גמר מלחכה חייב במעשר כדמוכח קלת בפרק האומר (סב:)0: תאנה נמי מידע ידיע דנתרא.

פירוש בשלמה לחביי תאנה מותרת כיון דרגילות היא דנתרא מעיקרא מתיאש לפי שסבור שהמולא יקחנה כי הוא לא ידע שנפלה מן האילן אלא סבור הוא מעוברי דרכים נפלה ובזיתים ובחרובין אסור דלא עבידי דנתרי אע"ג דאס היה יודע דנפלו היה מתיאש לפי שעוברי דרכים יקחו כי יתלו דנפל מעוברי דרכים השתא דלא ידע סבור שלא נפלו אסורה דהוה ליה יאוש שלא מדעת אבל לרבא דהוי יאוש אמאי אסור וא"ת אם דין הוא לתלות בעוברי דרכים ולא באילו שאללו אמאי אסור בזיתים ובחרובין וי"ל דבדין ודאי אין לחלות בעוברי דרכים אלא באילן אלא שהבעלים מתיאשים לפי שסבורין שעוברי דרכים דלא מעלי יורו היתירא בפירות שמולאים ויתלום בעוברי דרכים וא"ת אם כן מאי פריך לרבא נימא דזיתים וחרובין אסירי משום דאף לאחר שידעו הבעלים שנפלו לא נתיאשו לפי שיודעין שהמולא לא יקחם שיתלה שנפלו מן האילן כאשר הוא האמת שחין לתלות בעוברי דרכים וי"ל דאם אינו מתיאשים בתאנה אמאי מותרים מיהו אית ספרים דגרסינן שאני זית הואיל וזיתו מוכיח עליו דבזה מתורץ מה שהקשינו כלומר לפי שהם תחת הזית יחשבו הבעלים שהמולא לא יקחם לתלות בעוברי דרכים אבל תאנה עם נפילתה נמאסת פירוש מתלכלכת ונמאסת בעיניו ומפקירה אבל ברוב ספרים גרסינן הואיל וחזותו מוכיח עליו ואע"ג דמנתרא מידע ידעי דוכתא דאיניש איניש פירוש זיתים שנפלו דומיו

יאוש שלא מדעה. דבר שסתמו יאוש לכשידע שנפל ממנו וכשמלאו הוא ומתחילה לא היה עומד ליאש: ת"ש המוצא מעות עדיין לא ידעו הבעלים שנפל מהן: לא הוי יאוש. לקמיה מפרש פלוגתייהו: דמיאש לבסוף. לאחר שמלאו זה. וכללא דיאוש כגון סו מהך ברייחא ורבי יצחק נמי אמאי לא אמר למלחיה אמחני׳ וי״ל – דאמר ווי ליה לחסרון כים דגלי דעתיה שנואש מהן»: באיסורא אסא

לידיה. דדבר שחינו עשוי להתיחש הוא: זוטו של יס. מקומות בשפת הים שדרך הים לחזור לאחוריו י׳ פרסאות או חמשה עשר פרסאות פעמיים ביום ושוטף מה שמולא שם והולך. זוטו לשון גודל ושירוע בלשון יווני כמו שכתבו הזקנים לתלמי המלך ואל אצילים ואל זאטוטי (מגילה דף ט.): ושלוליתו של נהר. כשהוח גדל ויוצא חוץ לגדותיו ושולל שלל ושוטף הנמלא: רחמנא שרייה. ואפי׳ באת ליד המולא לפני יאוש: לקמןש. בשמעתין מנין לאבידה ששטפה נהר כו': מהשתא הוי יאוש. שהרי נפל וכשיודע שוב אין דעתו עליו: דמבידה מדעת היא. שלא נחלו ממנו ומדעת הניחם הפקר: עשוי למשמש. וקודם שמלאו זה נודע לבעלים שנפלו ונואשו: דיקירי. כבד משח: סבי דחולי חסיגרת. זקנים עניים הולכים על משענתם בנחת ורואין כל שבולת ושבולת. ולשון נמושות כמו "לא ימושו (ישעיה נט) שממשמשין והולכים: לקוטי בתר לקוטי. לשון נמושות כמו לה ימיש (שמות יג) שנוטלין ומשין הכל מלפניהם: **ואמאי**. אי יאוש שלא מדעת לאו יאוש הוא: נהי. דלגבי עניים דהכא הוי יאוש מדעת שראו שהלכו בה הנמושות ונתיאשו אלא עניים דעיר אחרת עדיין לא ידעי והיאך מותרין בו אלא משום כיון דלכי ידעי מיאשי הוי יאוש משעה שהלכו בו ובהיתר באו ליד זה: **קליעות.** תאנים שקוללין אותם באיומל ומוהל שלהן זב ושוטחן בשדה ליבש: ואפי׳ בלד שדה קליעות. שדה ששוטחים בה קליעות דידע דמהנהו אתו: מותרות משום גול. אע"ג דכי נפל לא ידע כיון דלכי ידע מיאש מהשתח הוי יחוש כרבה: ופטורות מן המעשר. כדין הפקר דהפקר פטור מן המעשרי : בזיחים ובחרובים חסור. כחביי: בשלמה רישה להביי. מצי לתרוצי דמעיקרא ידע ואיאש כדמפרש ואזיל: דקתני בויתים ובחרובין אסור. וסלקא דעתך משום דלא עבידי דנתרי וליכא למימר ידע דאיאש ואע"ג דלכי ידע מיאש לא הוי יאוש מהשתא: חוותו מוכיח עליו. מראיתו ניכר של מי הוא הלכך מריה לכי ידע דנפיל לא מיאש דמימר אמר כולי עלמא ידעי דדידי נינהו ולא הפקר הן ולא שקלי להו: עם נפילתה נמאסת. הלכך כיון

שמע יהגגב שנטל מזה ונתן לזה וכן גזלן שנטל מזה ונתן לזה

(תענית ו:)**. משילכו** הנמושות. בשדה, דמכחן גרסינן ופירוש היה משובש בספרים: . לפי שיודעין אם נשאר לחט שכתה ופאה נמושות נטלום

(שם). אתיגרי. הולכין כנחת ומעייני טפי, מחזיק בפלד וש"ב ג) מתרגמה לקוטי בתר (שם). לקוטי בתר לקוטי. עני מוליך בנו

שעה ת"ש יומאימתי כל אדם מותרים בלקם משילכו בה הנמושות ואמרינן מאי נמושות וא"ר יוחנן סבי דאזלי יאתיגרא ריש לקיש אמר לקומי בתר לקומי ואמאי נהי דעניים דהכא מיאשי איכא עניים בדוכתא אחריתא דלא מיאשי אמרי כיון . דאיכא עניים הכא הנך °מעיקרא איאושי מיאש ואמרי עניים דהתם מלקטי ליה ת"ש קציעות בדרך ואפילו בצד שדה קציעות "וכן תאנה הנומה לדרך ומצא תאנים תחתיה מותרות משום גזל ופטורות מן המעשר בזיתים ובחרובים אסור בשלמא רישא לאביי לא קשיא אגב דחשיבי ממשמש בהו תאנה נמי מידע ידיע דנתרא אלא סיפא לרבא קשיא דקתני בזיתים דידיע דנתרא מעיקרא מיאש משום וכחרובים אסור אמר רבי אבהו שאני זית מאיסותא דמכי נפלה לא חשיבא הואיל וחזותו מוכיח עליו ואע"ג דנתרין עליה ומפקר לה: לא ידיע לא זיתי מידע ידיע ידוכתא דאיניש איניש הוא אי הכי אפילו רישא נמי אמר רב פפא תאנה עם נפילתה נמאסת תא רבינו חננאל

איפשיט אי הוי סימן אי לא בעיות דר׳ ירמיה הם ופשוטות הן ועלו כולז בתיקו. איתמר יאוש שלא מדעת אביי אמר לא הוי יאוש ורבא אמר הוי יאוש כדכר שיש כו הוי יאוש בדבר שיש בו סימן כולי עלמא לא פליגי דלא הוי יאוש ואע"ג דשמעיניה לבסוף דמיאש (לבסוף) לא הוי יאוש דכי אתא לידיה באיטורא אתא לידיה דהא לפני יאוש הוה כי פליגי בדבר שאין בו סימן אביי אמר לא הוה יאוש דלא ידע דנפל מיניה דמיאש. אבל המוצא בזוטו של ים. פי׳ בקרקעית הים ובשלוליתו של נהר פי׳ בתוך הנהר מקום שמי גשמים שוללים והוא מקום שטיפתו אע"ג שרייה למוצאה דאמר ר יוחנן משום ר' שמעון . זוצדק מנין לאבדה . ששטפה נהר שהיא מותרת שנאמר כן תעשה לכל . אכדת אחיך אשר תאכד ממנו ומצאתה מי שאבודה ממנו כלכד ומצויה אצל הרואה אותה יכול ליטלה יצאת זו ששטפה נהר שאבודה ממנו ומכל אדם הלכך הרי היא למוצאה בין אית ליה בה סימן בין לית ליה בה סימן שרי דהא ודאי נתייאש ובנהר כנגדו אסור ביבשה ודייקינז מינה מה היתירה יאוש שרי כך מה שאסר ביבשה ואפי׳ לית ביה סימן לפני יאוש אסורה ועלתה תיובתא דרבא תיובתא. והלכתא כוותיה ראביי ביע״ל קג״ם י׳ יאוש שלא מדעת והלכתא מא שלא מדעת כאביי דיאוש שלא מדעת לא הוי יאוש. ואמרי׳ ומאחר דאיתותב רבא הני תמרי דזיקאי כלומר התמרים שהפילם הרוח מז הדקל והם מושלכים אותן העוברין ושבים והנה בעליהו לא נתייאשו שלא ידעו שהפילם הרוח ואמר ר׳ אשי כיון דאיכא שקצים יי. ... הפילם הרוח ואמר לויתים שעומדין בחילן ולפיכך חף דשכיחי דאזלי התם ואכלי יאושי מיאש להו מרייהו מעיקרא דכי האי . נוונא אפי׳ אביי שרי ואם

וֹכוּ כשידעו הבעלים שנפלו לא יתיאשו דיודעין שהמולאם לא יקחם אבל תאנה עם נפילחה נמסת כן גרסינן בערוך נמסת בלא אל״ף

אותא שני אביי שריא שריא שריא בי יאוש נינהו או דקלים בכרכים דלא שכיחי בהו שקצים למיכלינהו אסירא. יש מי שאומרים פי' כרכתא דקלים הרבה שמוקפות גדר ומקשי רבא היו דקלים מוחזקין ליתמי דלאו בני יאוש נינהו או דקלים בכרכים דלא שכיחי בהו שקצים למיכלינהו אסירא. יש מי שאומרים פרי כנסיות ובתי מדרשות הרי אלו שלו. ואקשי והא לאביי מצא מעות מפודורות. ופריק אביי מתני' כר' יצחק דאמר אדם עשוי למשמש בכיסו בכל שעה כמו מעות. פי' נמושות סבי דאולי אתיגרא. זקנים תשושי כח שמהלכין במשענת בידם דלמא לא ידע דנפלי מיניה. ופריק הכי נמי כר' יצחק, וכן כל דבר חשוב ממשמש בכל שעה כמו מעות. פי' נמושות סבי דאולי אתיגרא. זקנים תשושי כח שמהלכין במשענת בידם שאין בהן כח לילך הרבה והשדה שיכנסו בה ללקט לא יניחו אחריהן כלום. האי דאמר מצא קציצות ואפי׳ בצד שדה קציצות מותרות משום גזל כיון שאלו הקציצות דבר חשוב

ואין דומין לאותן שבאילן אי נמי גרסינן נמאסת ומחמת שמתלכלכת אינה דומה לחאנה שבאילן: